

A KISTELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS ZALA MEGYÉBEN 2013-BAN

Bevezetés

A 2013-as év újabb változást hozott a kistelepülési ellátásban, amelyről már beszámoltunk egy korábbi lapszámunkban is.¹ Úgy gondoljuk, hogy egy év elteltével érdemes számot vetni azzal, hogy milyen eredményeket értünk el az új szolgáltatási formával.

A magyar könyvtári rendszer részeként állami támogatással működtetett Könyvtárellátási Szolgáltató rendszer (KSZR) az Emberi Erőforrások Minisztériuma szakmai irányításával működik az 5000 fő alatti településeken élő lakosság számára. A KSZR szolgáltatást igénylő és szolgáltató tagokból áll, ami megyénkre nézve annyit jelent, hogy a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár az 1997. évi CXL. törvény 64. § alapján működteti Zala megyében a kistelepülések könyvtári ellátását segítő KSZR-t *236 megállapodást kötött kistelepülés* számára oly módon, hogy a szolgáltatói szerepbe bevonta még a keszthelyi, lenti, letenyei, nagykanizsai és hévízi városi könyvtárakat is. A szolgáltatás tartalmát pedig a 39/2013 (V.31.) EMMI rendelet alapján látta el. Zalában az ellátást illetően nincsenek fehér foltok, az egész megyére kiterjed, mindössze két apró településen, Iborfián és Sényén nincs ellátás, illetve 11 község önállóan, önkormányzati forrásból tartja fenn a könyvtárát.

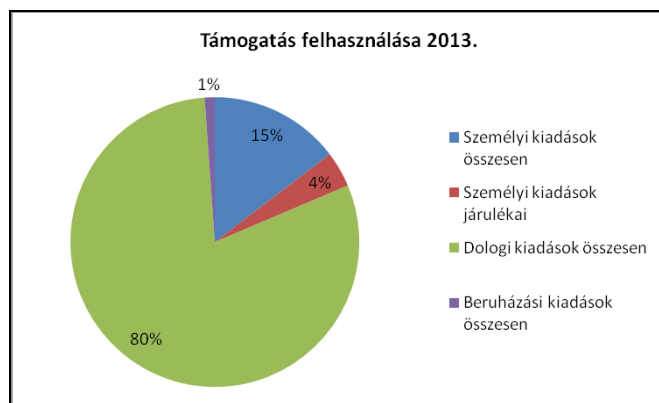
Az aprófalvas Zalában a könyvtári hálózat szervezettsége évtizedek óta jellemző volt. A megyei könyvtár saját gyűjteményére és szolgáltatásaira alapozva folyamatosan kereste azokat az együttműködési formákat, amelyek segíthetik Zala megye könyvtárhasználó közönségének könyvtári ellátását. Ugyanakkor a kistelepülések ellátásában folyamatosan szerepet játszottak - a megyei könyvtár mellett - a keszthelyi, lenti, letenyei, nagykanizsai és hévízi városi könyvtárak is. Így lényegében az ellátórendszer jellegű szolgáltatásoknak nagy hagyománya volt. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer országos koncepciójának kidolgozását követően Zalában a kistérségi mozgókönyvtári szolgáltatás 2006-tól épült ki. Ez a rendszer újult meg 2013-ban, és remélhetőleg hosszú távon meg is marad, hiszen az éves terv mellett egy 5 évre szóló hosszú távú tervet is kellett készítenünk az év folyamán.

A kistelepülések számára nyújtott szolgáltatások:

A kiépült új szolgáltatási rendszer lehetővé tette, hogy az egész megye lakossága hozzájusson a korszerű, széles körű és minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz. A rendszer tagjai igényeik szerint hozzáférhettek a dokumentumokhoz és információkhoz, a szolgáltatóhelyek közösségi színterekként és információs központokként működtek. Lehetőség nyílt a szolgáltató helyek fejlesztésére, a technikai felszereltség javítására, közösségfejlesztő közművelődési programok szervezésére, képzésre, továbbképzésre.

¹ Lásd: Sebestyén Horváth Margit: A Zala megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) átszervezése a városi könyvtárakkal való feladatmegosztással. = Zalai könyvtári levelező 2013. 1. sz. p. 11-21.

E kistélepülések ellátására a szükséges forrás is rendelkezésre állt. 2013-ban a megyei könyvtár - a 236 önkormányzattal kötött megállapodás alapján - 163.566 600 Ft kiegészítő támogatást kapott. Az 1000 fő alatti települések után a fajlagos összeg 668.300 Ft volt, az 1001-1500 lakosságszám közötti települések esetén 1.060.076 Ft, az 1501-5000 fő lakosságszámú települések fajlagos összege 1.002460 Ft volt. E központi támogatást kizárólag a szolgáltatás teljesítéséhez kapcsolódó kiadásokra fordítottuk és külön *alszámlán* kezeltük. Következetes és tervszerű munkával fejlesztettük a zalai ellátási rendszert, az új finanszírozási formával - a mi véleményünk és a visszajelzések szerint is - szakmai és gazdasági szempontból is költséghatékony ellátást biztosítottunk a települések számára.

A szolgáltatásra fordított kiadások 80%-a dologi kiadás volt, amelynek fele a dokumentum beszerzés volt, valamint a kistépülési könyvtárak számára IKT eszközök, bútorzat, irodaszerek, fejlesztő játékok, kézműves anyagok beszerzését, különböző programokat, képzéseket finanszíroztunk, biztosítottuk a dokumentumok szállítását, fejlesztettük az intézményi honlapot és az integrált rendszert, kiadványokat jelentettünk meg, szolgáltatás népszerűsítő anyagokat készítettünk, szakmai nyomtatványokat szereztünk be. A személyi kiadásaink elsősorban az elektronikus katalógusfejlesztés és különböző foglalkozások, tanfolyamok költségei voltak.

A megyei könyvtár által nyújtott szolgáltatások közül kiemelt feladatot jelentett az **állománymenedzsmnt**. Törekedtünk arra, hogy a települési szolgáltató helyeken a helyi igényeknek megfelelő korszerű és széleskörű kínálat álljon rendelkezésre a helyi olvasóközönség számára.

A kistépüléseken a dokumentumszolgáltatás módja:

- a helyi könyvtár gyűjteményében őrzött dokumentumok hozzáférhetővé tétele, online elérhetőségének biztosítása,
- más könyvtárak gyűjteményében őrzött információhordozók hozzáféréseinek biztosítása.

Olyan újdonságkínálattal jelentkezünk a településeken, amelyekre igény volt, a népszerűnek ígérkező felnőtt és gyermekirodalom beszerzésére törekedtünk.

A dokumentumok szerzeményezése során a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár állt megrendelői kapcsolatban a dokumentumok (könyvek, folyóiratok, és egyéb dokumentumok) szállítóival. Ugyanakkor - a folyóiratok kivételével - a rendeléseket az ellátást végző könyvtárak indították az előzetesen meghatározott keret mértékéig, és a beszerzett dokumentumok is oda érkeztek meg; a szállítások számlái a megyei könyvtárba érkeztek.

A könyvek beszerzésére a megyei könyvtár közbeszerzési eljárást indított, amelyet a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. nyert el. Így 31 %-os kedvezménnyel tudtunk vásárolni és nem kellett külön fizetnünk a szerelésért (jelzet, könyvsarok, raktári lap). Így jelentősen olcsóbb volt beszerzés, másrészt az internetes vásárlás egyszerűbbé is tette a folyamatot. A

közbeszerzési eljárás azonban elhúzódott, így főleg az év második felében bonyolítottuk le a beszerzéseket.

A nem hagyományos dokumentumokat, így a hangoskönyveket is több helyről (Shoptline, Alexandra, Libri) szereztük be 10-20% kedvezménnyel. Az időszaki kiadványok közvetlenül a településekre érkeztek meg. Nyilvántartásukra a szolgáltató könyvtár nyilvántartó lapot biztosított.

Az állami támogatás 40%-át fordítottuk új dokumentum beszerzésére. 31 712 leltározott dokumentumot szereztünk be, ebből 23 440 könyvet. A beszerzési érték nettó 55.415.726 Ft volt. Ez *településenként átlagosan 134 dokumentumot* jelent, de cserékkel együtt ennél többet tudunk az év során a településekre kiszállítani. A megrendelt időszaki kiadványok száma 1562 volt, *településenként átlagosan 7 féle lapot* jelent, amelynek értéke 8.698.245 Ft.

A dokumentumok feldolgozása a Textlib integrált rendszerben történt meg (Hévízen 2013-ban még a Szirén rendszerben).

Az új beszerzéseket a szolgáltató könyvtár 5-6 alkalommal szállította ki a szolgáltató helyekre, igény szerint rendszeresen cserélve azokat, gondoskodva a letétek lelőhelyének frissítéséről, adminisztrációjáról.

A kistelepeken élő, speciális ellátást igénylő rétegek könyvtárhasználói használói igényeit azzal segítjük, hogy hangoskönyveket és öregbetűs könyveket is beszerzünk. Ezek a dokumentumok az online katalógusban visszakereshetők. 2013-ban 1032 hangoskönyvet szereztünk be KSZR forrásból.

A kurrens gyarapítás mellett a települések helyben lévő állományának gondozása is a feladatunk volt. Munkatársaink a településeken lévő elavult könyveket leválogatták, és folyamatosan végezték az állomány rögzítését a számítógépes adatbázisban. Ezzel együtt a teljes állományt vonalkódoztuk, raktári jelzettel láttuk el. Rendszeresen végeztünk állományellenőrzést, segítettük a helyi könyvtárosokat a raktári rend kialakításában és megőrzésében. Egyre több szolgáltató helynek a teljes állománya visszakereshető, amely a honlapunkon is elérhető: <http://kszr.dfmvk.hu/kszr/katalogus>

A 236 szolgáltatóhely összesen 855 344 db állománnyal rendelkezik összesen. Ennek jelenleg 48%-a szerepel az elektronikus nyilvántartásokban. Ebből 34 % a települési saját állomány és 14% a szolgáltatótól kapott kihelyezett tartós letét. A 2013-ban bevitt dokumentumok száma több mint 100 ezer db volt. Terveink szerint 2018-ig valamennyi szolgáltatóhely teljes állománya publikus lesz.

A kistelepeken más könyvtárak gyűjteményében őrzött információhordozók hozzáféréseinek biztosítása könyvtárközi kölcsönzés formájában történt. A szolgáltatást végző könyvtár népszerűsíti és igény szerint közvetíti az Országos Dokumentumellátási Rendszer (ODR-MOKKA) szolgáltatásait, teljesíti a használók dokumentum kéréseit, amennyiben a helyben lévő gyűjteményben az nem található meg. A kistelepeknek könyvtárközi kölcsönzés formájában küldött dokumentumok száma eredetiben 3594 db, elektronikus formában 12 db, fénymásolatban 5 db volt.

Az **információszolgáltatás** terén elsődleges szempontnak tekintjük a lelőhelynyilvántartást. Az interneten elérhető webes katalógusokban a szolgáltató helyek teljes könyvtári állományát visszakereshetővé tesszük, biztosítva az országos könyvtári rendszerről szóló információkat. Segítjük az elektronikus könyvtárak és az elektronikus formában hozzáférhető dokumentumok használatát.

A megyei könyvtár honlapján külön aloldalon fejlesztjük a Zala Megyei Könyvtári Portált: <http://kszr.dfmvk.hu/> e weboldalon többek között információkat lehet találni a megyei könyvtárairól és az intézmény megyei feladatairól, így a statisztikai adatszolgáltatásról, a helyismereti és nemzetiségi szolgáltatásokról, a nemzetiségi ellátásról, a könyvtárközi kölcsönzésről és kötetzeti szolgáltatásokról egyaránt. Ezen kívül *megyei közös katalógusban*

lehet keresni, amely tartalmazza a kistelepülési könyvtárak lelőhely adatbázisát is. Felhívjuk a figyelmet a települési könyvtárakat érintő *aktualitásokra*, rendezvényekre, és a *programokról galériát* is közreadunk. A honlapon letölthető dokumentumok is megtalálhatók, így az olvasószolgálati adminisztrációhoz használható munkanapló, beiratkozási napló, a rendezvényszervezés során szükséges szerződések, az eszközbeszerzések lebonyolításához szükséges megrendelők mintái, és a szolgáltatás népszerűsítéséhez felhasználható logók is.

A portálon valamennyi megyei szolgáltató helyről közlünk információkat, így az elérhetőségüket, a nyitva tartást, a könyvtáros nevét; ismertetjük a szolgáltatásokat, fotót és térképet is, ahol információkat biztosítunk a kistelepülések számára nyújtott könyvtári szolgáltatásokról, felhívjuk a figyelmet az új és az ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásokra, közzétesszük a megye könyvtáraitra és szolgáltató helyekre vonatkozó adatokat és információkat.

Könyvtárunk széles körű helyismereti, ügyintézési és egyéb információt szolgáltat, támogatja a tudományos kutatást, vagy az egyéni tanulást, tájékoztat a könyvtári rendszerben elérhető adatbázisokról, továbbá felhívja a figyelmet a települések szolgáltató helyeinek fejlesztését segítő pályázati lehetőségekre.

A honlapon van akadálymentesített verziója is a gyengén látók számára, ezen kívül mobil eszközre optimalizált változata is.

A kistelepülési ellátásba bekapcsolódó városi könyvtárak szintén rendelkeznek saját honlappal, amely elsősorban a térségük lakosságának információs ellátását szolgálja. A lenti városi könyvtár 2013-ban fejlesztette weboldalát, amelyen többek között adatokat közöl az ellátásukba tartozó szolgáltatóhelyekről. Felhívják a figyelmet az aktuális programokra is.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy az ellátott települések lakossága körében népszerűsítsük a szolgáltatásokat, ismerjék meg és használják ki azt a lehetőséget, hogy hozzáférhetnek helyben, utaztatás nélkül a minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz. Minden településre – az egységes arculat jegyében – tájékoztató feliratokat helyezünk ki a szolgáltatásról, valamint asztali naptárat, papírtáskát, tájékoztató kiadványt készítettünk.

Folyamatban van a könyvtári szolgáltatásokról szóló információk biztosítása a kistelepülési önkormányzatok honlapján, de e téren a jövőben még bőven van teendőnk.

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár a lakosság érdeklődésének megfelelő Különböző **programokat** szervez (kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket, digitális kompetenciafejlesztő és kézműves foglalkozásokat, kiállításokat). Mindezzel hozzájárul az olvasáskultúra fejlesztéséhez, támogatja az olvasást, a tanulást, a közösségi

életet, segíti a civil önszerveződéseket. A szolgáltató helyeket bevonja az országos és térségi szakmai programokba.

A 2013. évben a településeken rendezett programok palettája funkcióját és a célközönséget tekintve igen változatos volt. A szervezés során együttműködtünk a településekkel, figyelembe vettük a felmerülő igényeket. Összeségében 1196 program volt a településeken, így településenként átlag 5 program megvalósítására került sor.

A településeken rendezett programok között legnagyobb számban voltak a műsoros szórakoztató rendezvények, amelyek sok helyen a falunapon kerültek megrendezésre. Ezeken vett részt a legnagyobb számú közönség, 162 programon összesen 14.094 résztvevőt regisztráltak. A programok között szerepeltek néphagyományokhoz, népzenehez kapcsolódó előadások, megzenésített versek bemutatás, bábelőadások. Fontosnak tartottuk, hogy lehetőséget adjunk helyi (zalai) értékkeremtő előadó fellépésére.

Az ismeretterjesztő előadások sokfélesége a lakosság érdeklődésével összhangban volt, főleg az egészségügyi és a mezőgazdasági témájúak voltak népszerűek.

Ugyancsak népszerű programok voltak a kézműves foglalkozások, amelyeket elsősorban jeles napokhoz kapcsolódóan szerveztünk meg. A 128 foglalkozásnak több mint 5 ezer látogatója volt, elsősorban 14 év alatti gyermekközönség.

A gyermekek számára szervezett programok célja volt az olvasásfejlesztés és a tanulás segítése. Azokon a településeken, ahol nagy számban él roma lakosság, fontosnak tartottuk a rétegek megszólítását is.

A nagykanizsai könyvtár kialakított egy sajátos szolgáltatás-bemutatóval összekötött könyvtári flashmobot, melyet könyvtári csődületnek neveztünk el. Ez a függőleges kiállítás, mely egy sátorba szerelve a végtelen honlap-oldalakat szimbolizálta, mindig az adott településen elérhető szolgáltatásokról, az adott települések történetéről, helyi érdekességeiről szólt. E kiállítás okán készítettek egy, a zalai KSZR-t népszerűsítő molinót, melyet ezentúl minden KSZR rendezvényi megjelenésen használnak.

Digitális kompetenciafejlesztő foglalkozásokat a felnőttek számára szerveztünk, legfőképp az idősebb korosztályt céloztuk meg. Könyvtár- és internethasználati oktatásban szerepeltek 20 órás lakossági internet tanfolyamok és 1-1 alkalmas előadások.

A szolgáltató könyvtár elsősorban KSZR forrásból valósította meg a programokat. Pályázati forrás alig állt rendelkezésre; KSZR támogatásból összesen 586 program volt 26.384 résztvevővel. Települési és egyéb forrásból 610 programot szerveztek 59.056 résztvevővel. A települések által szervezett rendezvények hasonló számban voltak, mint a KSZR forrásból szervezett programok. Több településen tartottak a TÁMOP-2.1.2-Idégen nyelvi és informatikai kompetenciák fejlesztése projekt keretében szervezett informatikai és nyelvi képzéseket. Az IKSZT-kben is több helyen voltak uniós forrásból programok, amelyek egy része a könyvtárakban zajlott.

A KSZR szolgáltatás keretében a helyi személyzet **képzésére**, illetve továbbképzésére az alábbi lehetőségeket kínáltuk a megyénkben: továbbképzéseket szerveztünk, a személyes látogatások alkalmával szaktanácsokat adtunk a helyi könyvtárosoknak, tanfolyamokat szerveztünk, írásos tájékoztatókat készítettünk.

Novemberben szakmai napot szerveztünk, amelynek keretben többek között bemutattuk a KSZR 5 éves fejlesztési tervét, valamint bemutattunk néhány jó gyakorlatot a kistelepülési könyvtárak közül. A szakmai napok előadói egy-egy témakört prezentációs előadás formájában mutattak be.

Az olvasószolgálati munka és különösen az elektronikus kölcsönzés elindítása a településeken szükségessé teszi, hogy az integrált rendszer használatát valamennyi községi könyvtáros megtanulja. E témában is több településen szerveztünk továbbképzést és személyes konzultációkat. Ennek részeként megismerhették a gépi nyilvántartást, keresést, a kölcsönzés lépéseit, a vonalkódolvasó használatát és az új dokumentumok honosítását.

A szolgáltatások minőségi fejlesztésében nagy szerepet töltött be az **eszközbeszerzés**, amelynek megvalósítására 5 évre szóló tervet is készítettünk. 2013-ban a települések igényeinek felmérése után került sor a szükséges eszközök beszerzésre. Az eszközök a KSZR forrásból kerültek beszerzésre, egyéb forrás nem volt. A településeknek átvételi elismervény ellenében adtuk át, és az intézmény kis értékű eszközállományába kerültek nyilvántartásba.

Az egyre növekvő könyvtári állományok elhelyezése miatt több településre polcok kerültek beszerzésre, gondolva a folyóiratok elhelyezésére is. A DVD, hangoskönyv, illetve CD állományok védelme szempontjából hasznos zárható szekrényekből is szereztünk be igény szerint. Több könyvtárba asztalokat és székeket vásároltunk.

Összesen 47 számítógép beszerzésére került sor, ebből 23 volt hordozható, amelyeket a könyvtárosok számára szereztünk be. Több könyvtárba számítógép kiegészítő eszközöket (billentyűzet, egér, monitor) vásároltunk.

A szolgáltatások körét bővítette a multifunkcionális nyomtatók beszerzése. A települések közösségi életének dokumentálásához fényképezőgépek kerültek megvásárlásra, egyeztetve a települések vezetőivel. Ezek a falunapokon, idősök napján, ünnepeken a későbbiekben is jól hasznosíthatóak lesznek.

A könyvtárosok szakmai munkájában nagy segítséget jelentett az irodaszerek, papír, toner beszerzés, amiket korábban a települések nem tudtak megvásárolni. Néhány településen CD vagy DVD lejátszót, hangosító berendezést televíziót vásároltunk, amelyeket elsősorban rendezvények alkalmával tudnak hasznosítani.

Folytattuk a Textlib munkaállomás programoknak a beszerzését azokon a helyeken, ahol a települési állomány elektronikus feldolgozására sor került. 2013-ban 21 programot szereztünk be, amelyeket telepítettünk a szolgáltatóhelyen lévő számítógépre. Ezekhez vonalkód olvasó beszerzésére is sor került.

A kis értékű eszközbeszerzés mellett fejlesztő játékokat, társasjátékokat és irodaszereket is beszereztünk.

A szolgáltatást igénybe vevő kistelepülések főbb jellemzői 2013-ban

Zala megyében a szolgáltatást megrendelő települések többsége 1000 fő alatti település, köztük 37 településen a lakosság száma nem éri el a 100 főt sem, 101-500 fő közötti lakosságszámú a szolgáltatást megrendelő települések fele (117 település), 501-1000 fő közötti lakosságszámú a települések közel negyede (55 település). A KSZR szolgáltatást igénylő 1001 fő feletti települések száma mindössze 11%-ot tesz ki, ebből 1001-1500 fő közötti népességű 19 település, 1001-5000 fő közötti népességű 8 település.

Zala megyében 2013-ban átlagosan 2,7 napot és 9,1 órát tartottak nyitva a könyvtári információs és közösségi helyek. Többségük (169 szolgáltató hely, 72 %) hetente 6 órás nyitva tartást biztosított. Hetente csak 1 napon volt nyitva 3 kistelepülés könyvtára.

A 236 kistelepülési könyvtári szolgáltató helyen összesen 4 főfoglalkozású, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott könyvtáros dolgozik, 104 helyen részmunkaidős, 81 helyen megbízási díjas, 9 helyen közhasznú foglalkoztatott, 41 helyen önkéntes dolgozó látja el ezt a feladatot. Felsőfokú végzettségű személyt foglalkoztatnak 79 (33%) könyvtárban, de közülük csak 29 főnek van valamilyen szakirányú végzettsége. Érettségivel rendelkezik 90 települési könyvtáros (38%), de csak 14 főnek van legalább alapfokú könyvtárosi végzettsége. A községi könyvtárakban foglalkoztatott személyzetből 67 fő (28%) nem rendelkezik érettségivel sem, de közülük 7 főnek van legalább alapfokú könyvtárosi végzettsége.

Össességében 17 községi könyvtárosnak van egyetemi vagy főiskolai könyvtáros végzettsége, 2 főnek segédkönyvtáros, 5 főnek könyvtáros asszisztensi, 26 főnek alapfokú könyvtárosi végzettsége, és 186 főnek (79%) nincs semmilyen szakmai végzettsége. A

szolgáltatóhelyek 50 %-ában a könyvtárosi feladatok mellett a helyiség takarítása is a helyi könyvtáros feladata, mivel erre a feladatra nincs külön személyzet.

Sajnos a szolgáltató helyeken a helyi könyvtárosok 71%-ának végzettsége felel meg az előírásoknak, melynek teljesítését a következő években tervezik.

Mindez rávilágít egyrészt arra, hogy mekkora szükség van a szolgáltató könyvtár szakképzett személyzetének szakmai segítségére a kistélepüléseken; másrészt, hogy fontos feladat a falvakban foglalkoztatott könyvtárosok szakképzése, továbbképzése.

A 236 kistélepülés szolgáltató helyei közül 20-20 működik *önálló épületben, oktatási intézménnyel közös épületben*, illetve *IKSZT épületben*. A legtöbb, 112 szolgáltatóhely *egyéb kulturális intézménnyel* (művelődési ház, faluház, ifjúsági klub) egy épületben működik, további 61-et egyéb helyen (elsősorban *polgármesteri hivatal épületében*) helyezték el. Könyvtárbusz nincs a megyében.

A könyvtárhelyiségek többsége kis alapterületű, megyei átlagban 46 m²-esek. Kisebb településeken a könyvtárak is kisebbek. Hozzá kell tenni, hogy a legtöbb kistélepülésen a többfunkciós épületekben a könyvtári szolgáltatáshoz további helyiséget is használatba lehet venni (elsősorban a közösségi programokhoz, rendezvényekhez).

A könyvtárak elhelyezési körülményein a fenntartók többsége (190 település) a tervek szerint nem kíván változtatni. 2013-ban 11, 2014-ben 25, 2016-ban 6, 2017-ben 3, 2018-ban 1 településen tervezik a könyvtár elhelyezési körülményeinek javítását. A felújítások elsősorban pályázati támogatásból valósulhatnak meg.

Az épület állapota elfogadható 119 településen, felújított 83 településen, felújítandó 37 településen. 2013-ban 8 épület felújítására került sor. A könyvtárhelyiségek állapota elfogadható 122 településen, felújított 86 településen, felújítandó 29 településen. 2013-ban 9 helyiséget újítottak fel. A 236 ellátott település közül 114 helyen (50%) megoldott az akadálymentesítés. Egyéb eszközök azonban általában nem állnak helyben rendelkezésre.

Mivel a szolgáltatóhely épületének működtetése a fenntartó önkormányzat feladata, az akadálymentesítés megoldása is az ő feladatuk. Ehhez a kistélepüléseken nincs elegendő forrás, több helyen a könyvtár épületének adottságai miatt költséghatékonyan ezt nem lehet megoldani. Pályázati forrásokra mindenképpen szükség van. A fogyatékkal élők kölcsönzési igényét a településeken több helyen házhozszállítással oldják meg.

A könyvtárak bútorzatának állapota elfogadható 128 településen, felújított 62 településen, felújítandó 49 településen. 2013-ban megújult 50 könyvtár bútorzata.

A legtöbb szolgáltatóhely szabadpolcos állománnyal rendelkezik. Azokon a helyeken használnak zárható szekrényeket, ahol a könyvtárhelyiség más funkcióval (pl. orvosi váróterem) is rendelkezik. Az állomány bővülése több helyen szükségessé teszi polcok vásárlását. Folyóiratállvány is sok helyen hiányzik, a 236 szolgáltatóhely közül 84-ben található meg. Ezek beszerzését a következő években pótolni kell. Az ülőbútorok száma ugyancsak nem kielégítő a szolgáltatóhelyek többségében.

Csoportos rendezvény megtartására 168 szolgáltató hely alkalmas. Biztonságtechnikai eszköz van 135 településen, fejlesztendő 101 településen.

A könyvtári információs és közösségi helyeken a helyi könyvtáros végzi a használók nyilvántartását, amelyhez a szolgáltató megyei könyvtár biztosítja a szükséges nyomtatványokat (beiratkozási napló, munkanapló). E nyilvántartások alapján készült el a 2014 elején a statisztikai jelentés.

A regisztrált használók száma a 236 településen összesen 14.084 fő volt. A használó arány a 111.479 fő lakosság nagyságához képest 12,6 %. Ez az arányszám az 500 fő alatti településeken a legmagasabb, 14,6%, az 5001-1000 lakosú településeken 13,4%. Az ennél nagyobb településeken kicsit alacsonyabb.

A személyes használatok száma összesen 182.009 alkalom volt, ebből 85.302 alkalom volt az internet használat. A kölcsönzött dokumentumok száma összesen 172.368 db volt, a helyben használt dokumentumok száma 150.318 db.

A 236 szolgáltató helynek átlagosan 60 olvasója volt, a személyes könyvtárhasználat 775 alkalom, amelynek közel fele számítógép és internethasználat. A kölcsönzött kötetek száma átlagosan 730 db, a helyben használt dokumentumok száma 637 db volt. A távhasználatok száma egyenlőre alacsony, de az elmúlt évhez képest már 24%-kal nőtt a távhasználatok száma. A szolgáltató helyeken nincs önálló honlap és a telefon is a legtöbb helyen hiányzik. A helyi könyvtárosok többségének csak privát mobiltelefonja és e-mail címe van. Így a helyben használat az általánosan jellemző forma a szolgáltatások igénybe vételére.

A 14 év alatti olvasók az összes regisztrált használónak 33%-át teszik ki. Ugyanakkor a gyermekolvasók aktivitása nagyobb, mint a felnőtteké, hiszen a regisztrált személyes látogatók fele gyermekolvasó volt, valamint a kölcsönzött és a helyben használt dokumentumok fele szintén 14 év alattiak által használt dokumentum volt. A nagyobb településeken több helyen iskolában működik a könyvtár, ott a gyermekolvasók aránya jóval magasabb, mint a kisebb településeken.

A növekvő kínálat alapján az olvasói érdeklődés növekedésére számítunk a következő évben. A szolgáltatóhelyek működési körülményeinek javításával (eszközbeszerzések) és az egyre népszerűbb közösségfejlesztő, különböző programok (olvasásfejlesztő, szabadidős programok, foglalkozások, képzések) szervezésével a vidéki lakosság művelődési lehetőségeit kívánjuk javítani. Szeretnénk eleget tenni annak a küldetésünknek, hogy lakóhelytől függetlenül minden településen azonos színvonalú könyvtári szolgáltatásban részesüljön a lakosság.

Internethasználati tanfolyam Milejszegen

Zenés irodalmi műsor Bakon

Előadás a gyógynövényekről Mikekarácsonyfán

Gyermekfoglalkozás Beleznán

Sebestyénné Horváth Margit